



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Hieronymi Dandini Cæsenatis E Societate Iesv De Corpore
Animato Lib. VII.**

Dandini, Girolamo

Parisiis, 1611

VI. De flaua bili.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95641](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95641)

coctum, tamen & dulcem appellauerit Auicenna; & in Timæo Plato albam propterea esse scripserit, & Galenus consenserit in 8. lib. de Hippocratis & Platonis decretis ca. 6. quod ex ampullis, licet paruis minimèq. conspicuis, spiritum continentibus cōstet, tum verò deficiente sanguine nō nullum mēbris nutrimentum præbet; quod & humida sit, & meliùs coquatur, & ideo sanguis ex dimidio coctus interdum vocatur. Neq. enim vt sanguinis naturam interdū assequatur, necesse est in iecur recurrat: Sed venæ ipsæ calorq. spiritus subiectis arterijs contenti proximorumque membrorum, ad id operis perficiendum satis sunt.

Denique etiã hanc ob causam nullum illi peculiare domicilium fabricatū fuerit à natura, quod non sit humor malignus, immò aptus in sanguinē & oportunum alimentum cedere: præcipua tamen illius sedes existimatur esse cerebrum, frigidissimum & humidissimum mēbrum, immò vt in lib. de principijs Hippocrates loquitur, metropolis frigidi & glutinosi. Nā & ex seipso plurimā semper pituitam gignit: Et propter sitū, quem habet in corpore, vapores & fumos excrementitios ex vniuerso corpore ascēdentes excipit natiuòq. frigore & humore in pituitam cōmutat. Ventrículo quoq. non paucum suppeditat pituitosum sputum: nimirum ob crebras indigestiones, siue ob frigidiorē ventriculum, siue ob nimium ingestum cibum, aut frigidam & aqueam illius conditionem & naturam. Quamquã neq. id quod ex cerebro defluit, neque id, quod ex ventriculo spuitur, verè pituita est hæc, quæ quartus humor numeratur. Hæc namq. in iecore duntaxat gignitur, neq. inutilis prorsus est humor, sed in sanguinem mutari potest. Quod duo illa nequaquã possunt: quorum alterum cerebri excrementum prorsus est, alterū primæ coctionis cruditas, quæ superari non potuit, siue propter caloris & ventriculi imbecillitatem; siue propter tenacem & repugnantem cibi naturam: Quare vtrumque potius pituitosum excrementum appellauerit.

DE FLAVA BILLI.

CAPVT VI.

Rituite flaua bilis aduersatur. Calida nãq. est & sicca: immò humorum omnium calidissima: minùs tamen in frigidioribus, quàm in calidioribus animalibus. Est etiam omnium tenuissima & leuissima, aptaq. sanguini & alijs omnibus supernatare. Quam ob causam sanguinis spuma vocatur.

Saporem habet amarum; propter nimiam scilicet coctionem. Que enim immodicè coquantur, primùm quidem salstiora fiunt, postea verò amariora: vel mel ipsū, quod omnium dulcissimum est, si plurimū coquatur, amarissimum redditur. Quare cum senibus frigidioribusque corporibus optimum præbeat nutrimentum, calidioribus iuuenibus in flauam bilem totum vertitur.

Colore porrò est rubeo; sed splendido magis, quàm sanguis; & quodam modo flauescente: ex quo nomen accepit. Sed interdum serosa multa humiditate admixta, lutea euadit & pallida. Flaua

verò tantò est calidior pallida, quantò & crassior. Serosa enim humiditas calorem pallidæ mitigat; Et flauam paulò magis calefactã consistentia reddit crassam. Propterea in calidioribus animalibus flaua, in frigidioribus pallida cernitur. Gignitur quoq. interdum bilis vitellina, hoc est vitello cui crudi colore perfimilis. Eam Auicenna ex pituitæ aut atræ bilis permissione nasci credidit. Sed merito ab Auicenna reprehensus est. Potius enim ex flaua caloris non naturalis acrimonia nimium torta nascitur. Nam ita flauus color in igneum ferè mutatur, tenuiori substantia dissipata. Quin etiam interdum ceruleam; flaua scilicet superassata. Miluòq. & Aquilæ æruginæ & nunquam atro colore inesse se vidisse scribit Galenus in 10. de simplicium medicamentorum facultatibus libro. Sed & in cæteris interdum animalibus visitur; sicut & porracea. Tamen hæc minùs naturales censentur, & ex quorundam potius ciborum conditione in ventriculo ortæ; qui dum non satis superari possunt & in chylum mutari, colorem suū magna ex parte retinent; ventrisque calore non nihil afficiuntur, si diutius hæreant: aut etiam interdum in iecore ac venis; si in ardentibus quibusdam morbis vitellina bilis vehementer exuratur. Primum enim in porraceam vertitur, deinde in æruginæ, post in ceruleam, tandem in atram bilem perniciosissimã, quasi cineres, qui ex incendio toto supersint.

Propria illius sedes est caua iecoris parti, vel vt habet Aristoteles in 4. lib. de partibus animalium cap. 2. intestinis alligata vesica: iecori quidem in animalibus plurimis, intestinis autem in piscibus ferè ac serpentibus. Eò enim loco sauior & maior huius humoris pars includitur; mitior reliqua ad vsum multiplicem per corpus distribuitur, vt post exponam.

Equum, mulum, asinum, ceruum, damam, & alia quædam felle carere, Philosophus idem prodidit. Quibus cum negandum non sit humorem huc penitus inesse; existimari potest aut exiguum eum esse & mitem magis, & idè proprio vase nō indignis, sed per totum corpus fuisse distributum, Aut non totum simul colligi, verum à iecore per meatum quempiam ad intestina transmitti.

DE SANGVINE ET melancholia.

CAPVT VII.

Sanguis benignus planè est & naturæ amicus humor. Eo enim animantium vita sustentatur & regitur. Sunt qui eum suaptè naturam calidum & humidum dicant. Quibus Hippocrates fauet in libra de hominis natura, & Auicenna loco ante notato, & illud Galeni in lib. 10. de simplicium medicamentorum facultatibus cap. 2. frigidus sanguis nullus est. Alij frigidum potius terreis quibusdam & aqueis partibus, calidū autem cæteris, quæ tenues sunt & æræ: & idè in corporibus calidum esse inquit, quod plurimas huiusmodi partes habeat, frigere autem extractum ex corpore,

E iij

Sedes vbi.

Cerebrum metropolis frigida.

Sedes.

Felle carentia.

Qualitates.

Sapor.

Color.

Sanguinis qualitates.